

7.

Wil de echte 50PLUS opstaan?

Na Krols vertrek in oktober 2013, als gevolg van de *Gay Krant*-affaire, wordt Norbert Klein automatisch fractievoorzitter. Hij heeft weinig keuze als enig overgebleven lid van de tweemansfractie. Hij heeft er gemengde gevoelens bij. Waar begin ik aan, denkt hij, moet ik nu net als Henk opdraven in televisiespelletjes, dat is toch niets voor mij? Anderzijds streelt het hem dat hem deze verantwoordelijkheid wordt toevertrouwd. Van overdracht van werkzaamheden door zijn voorganger is geen sprake. Krol is na zijn vertrek van de radar verdwenen. Achteraf hoort Klein dat hij naar Spanje is gegaan. Toenmalig ambtelijk secretaris Geleijnse: 'Ik was geschokt en ik vond het onprofessioneel. Van de andere kant: je weet dat zulke dingen in de politiek kunnen gebeuren. Henk was ineens van de aardbodem verdwenen en nam zijn telefoon niet op, wat in zijn geval heel ongebruikelijk was. Ik werd er angstig van: gaat hij zichzelf iets aandoen? Ik heb toen voor de zekerheid zijn partner gebeld, alleen om te weten of het goed ging.'

De voormalige nummer twee van de fractie wacht een zware klus. In de eerste plaats zal hij moeten werken aan zijn eigen zichtbaarheid. Doordat hij in het afgelopen jaar in de

schaduw van partijleider Krol heeft geopereerd, weet zelfs onder de eigen aanhang nog geen 20 procent wie hij is. Voor Jan Nagel is Klein duidelijk niet de gedroomde opvolger van de mediagenieke Krol die zijn geesteskind kort geleden nog wist op te stuwen tot achttien zetels in de peilingen. Op het partijcongres van november kondigt Nagel Klein dan ook niet aan als partijleider, maar als fractievoorzitter. Na Krol's vertrek heeft de partijoprichter in de pers laten doorschemeren dat hij niet uitsluit dat Krol ooit terugkeert.

Klein versus Baay

Nu Klein doorschuift naar *pole position* komt nummer drie op de lijst, Martine Baay-Timmerman, in beeld om de vrijgekomen plaats in de fractie in te vullen. Het verzoek om de Kamerfractie te komen versterken, komt voor haar echter op een moeilijk moment. Ze is dat voorjaar geopereerd aan een agressieve vorm van borstkanker en zit nog midden in de chemokuren in Spanje.

Toevallig is ze net in Nederland voor een begrafenis op het moment dat Krol zijn aftreden bekendmaakt. Als ze om zeven uur 's ochtends vanuit haar bed naar het nieuws kijkt, neemt ze er verbaasd kennis van. Dan gaat de telefoon. *Waker Nederland*. Of ze in de ochtendshow wat vragen wil beantwoorden. Nou nee. 'Wilt u de Tweede Kamer in?' dringt de redacteur aan. 'Voor mij is dit ook nieuw, ik ga dit eerst eens bespreken met het hoofdbestuur,' beëindigt ze het gesprek. Opnieuw gaat de telefoon. Dit keer is het ambtelijk secretaris Simon Geleijnse. 'Wat er ook gebeurt: praat niet met de pers.' Baay besluit Jan Nagel te bellen, daar heeft ze de kortste lijnen mee. 'Even niets melden!' herhaalt Nagel de waarschuwing van Geleijnse. 'Zeg in godsnaam niet dat je ziek bent. En zeg in godsnaam niet dat je het niet doet.'

Als Baay weigert de Kamer in te gaan, moeten ze de nummer vier van de kieslijst vragen: voormalig PvdA-Kamerlid Willem Herrebrugh. Een weinig aanlokkelijk alternatief. 'Een wat aparte meneer, op wie we niet konden bouwen,' herinnert Klein zich. Al bestaan er ook over Baays kwaliteiten twijfels. Volgens oud-senator en -partijbestuurder Kees de Lange heeft ze haar loopbaan binnen de partij vooral te danken aan haar goede verstandhouding met Nagel. 'Baay zat in het groepje dat kort na de oprichting van de partij mediatraining kreeg. Ze kon geen woord voor de camera zeggen zonder giechelig of nerveus te worden.' Ook Maurice Koopman, die met onder meer Nagel in de selectiecommissie voor kandidaat-Kamerleden zat, heeft zijn twijfels. 'Ze bleek op geen enkele politiek relevante kwestie een serieus antwoord te hebben. Ze had naar eigen zeggen geen tijd gehad om zich voor te bereiden. Ongeschikt, meenden het derde lid van de commissie en ikzelf. Maar Nagel dacht er anders over en zorgde dat ze nummer drie op de lijst werd.'

Baay overlegt met het hoofdbestuur. Dat ziet haar ondanks haar medische situatie graag in de Kamer. Klein zegt rekening te zullen houden met haar ziekte en de behandelingen die ze nog moet ondergaan. Baay stelt haar terugkeer naar Spanje met twee dagen uit. Ze wil haar definitieve beslissing laten afhangen van haar nadere kennismaking met Klein. 'Ik mocht op audiëntie komen in Hoevelaken. Hij nodigde me uit op de bank plaats te nemen. Met zijn vrouw was hij net op een groot tv-scherf naar een interview met hemzelf aan het kijken. Dat moest eerst afgekeken worden, wat zeker tien minuten duurde.' Van het gesprek dat volgde, herinnert Baay zich weinig. 'Hij wilde de boel professionaliseren. Prima. Wie er fractieleider werd, stond wat hem betreft vast. "We gaan het niet hebben over dat jij meer stemmen hebt gehaald dan ik, dat komt alleen omdat je vrouw bent." Het was niet eens in me opgekomen om daar een discussie van te maken.'

Op de terugweg in de auto neemt Baay haar besluit: ik ga dit niet doen. Het voelt niet goed. Thuis aangekomen praat ze haar man bij, die is overgekomen uit Spanje. 'Dit is zo'n ego-tripper, dat gaat moeilijkheden opleveren.' Maar goede vrienden die ze even later spreekt, werpen tegen dat ze niets te verliezen heeft. 'Zo'n kans krijg je misschien maar één keer in je leven.' Ze hebben een punt, vindt Baay. Ze is op de emotie van een enkel gesprek afgegaan. Ze besluit haar beste beentje voor te zetten en laat de partij weten dat ze het doet. Haar twijfels over Klein houdt ze voor zich. Omdat ze nog een laatste chemobehandeling in Spanje moet ondergaan, wordt haar zetel in de Kamer zo lang leeggelaten als de reglementen toestaan. Eind oktober wordt ze geïnstalleerd.

Baay doet ondanks haar ziekte wat ze kan. Ze mist geen Kamerdag. Iedere ochtend om halfacht zet haar zoon haar af bij het Antoni van Leeuwenhoekziekenhuis voor de bestraling. Na afloop brengt hij haar naar de trein, zodat ze stipt om negen uur haar werkdag op het Binnenhof kan beginnen. Ze draagt een pruik, haar teennagels liggen eraf door de behandeling en haar duimen zien er blauw van, maar ze geeft geen krimp. Bijna niemand is op de hoogte van haar medische situatie.

Klein en Baay blijken al snel geen goede match. Bij binnenkomst is Baay verbijsterd over de sfeer. 'Zijn wil was wet, een andere visie was onbespreekbaar. Ik zag hoe hij medewerkers afblafte. Ze waren doodsbang voor hem.' Hoe dat ging toen Krol er nog was, weet ze niet. 'Die pakte misschien een zakdoekje als iemand in tranen was. Ik zei ter plekke dat hij normaal moest doen en dat we zo niet met elkaar omgingen.' De onderlinge samenwerking verloopt stroef. 'Hij had de gewoonte om iets onder je neus te schuiven en een handtekening te vragen. Ik tekende niets zonder het te lezen. Dan was hij gepikeerd. Hij kon geen kritiek verdragen, maar ik ben nou eenmaal kritisch, naar mezelf en naar anderen.'

Al snel hebben ze hun eerste conflict. Klein wil dat ze met zijn tweeën het bestuur vormen van de stichting die de fractiemedewerkers in dienst heeft, Baay pleit voor een driekoppig bestuur. Baay vraagt het na bij de Kamervoorzitter en die geeft haar gelijk. Baay: 'Ik heb teruggekoppeld aan Norbert: laten we er nou drie nemen. Toen werd hij razend. Echt razend.' Volgens Klein was hij helemaal niet tegen een derde bestuurslid. 'Doordat de regels waren veranderd moest er een derde bestuurslid bij. Maar over wie dat moest worden, werden we het niet eens.' Uiteindelijk vinden ze in Robert Bluemink een compromiskandidaat die bereid is de plek in te nemen.

Baay vindt dat haar eigengereide fractiegenoot de uitgangspunten van de partij verloochent en te veel zijn eigen koers vaart. Want nu Klein uit de schaduw van zijn voorganger is gestapt, pleit hij voor verbreding van 50PLUS tot een brede volkspartij. In een interview met nieuwssite NU.nl zegt Klein eind januari 2014 dat de partij niet langer slechts de belangen van vijftigplussers wil behartigen. Ze gaan het volgens hem niet meer alleen hebben over pensioenen en ouderenzorg, maar nemen meer ruimte voor onderwerpen als economie en onderwijs. 'Krol heeft hele duidelijke keuzes gemaakt. Maar na zijn vertrek gaat het schip 50PLUS gewoon door. Dat betekent dat ik als kapitein een andere koers kan gaan varen. Ik heb vier kinderen, ik wil dat de toekomst er voor hen ook goed uit ziet.' Baay: 'Hij wilde baasje zijn terwijl hij als fractievoorzitter niets meer te vertellen had dan ik. Zijn koninkrijk had geen onderdanen, hij had geen draagvlak.'

Kleins streven naar verbreding is niet nieuw, alleen heeft hij er tot dan toe alleen binnenskamers over gesproken. Als fractievoorzitter denkt hij de partij nu in die richting mee te kunnen krijgen. Het verkiezingsprogramma biedt daarvoor voldoende ruimte, blikt Klein acht jaar later terug. 'Dat was namelijk wél breed. Ik stond op het standpunt dat ik er was om ons programma uit te voeren. Er is een groot verschil tussen

een campagnestrategie, waarbij je focust op een paar punten, en het werk in de Kamer, dat veel breder is. Ik ondervond dat we iedere dinsdag over al die voorstellen moesten stemmen.’ Klein wil voorkomen dat 50PLUS een one-issuepartij wordt. ‘Dat punt van die vijfenzestig jaar als AOW-leeftijd is op een gegeven moment voorbij. Dacht ik. Dan moet je wat anders. Ik vond het een uitdaging om daar invulling aan te geven en dacht daar als fractievoorzitter meer ruimte voor te hebben.’

Daar denkt de partijtop anders over. Na zijn uitspraken in de pers wordt Klein onmiddellijk teruggedroten. Op dinsdagochtend wast Jan Nagel hem in het fractieoverleg de oren. De koers blijft onveranderd, laat de partij hierna in een ‘gezamenlijk’ communiqué weten. Het was ‘een beetje onhandig’ om het woord koerswijziging in de mond te nemen, erkent Klein op datzelfde NU.nl. Nagel: ‘Als de Partij voor de Dieren opeens zegt: “Weet je, we gaan wat minder aandacht besteden aan de dieren en wat meer aan de straatverlichting”, is er ook een probleem. Natuurlijk houdt elke partij zich bezig met alle onderwerpen, maar het gaat er juist om wat voor accenten je legt. En onze partij legt het accent op de ouderen.’

Volgens medeoprichter en bestuurslid Maurice Koopman werd jarenlang iedere discussie over verbreding van de partij in de kiem gesmoord. Bij de oprichting was hij juist enthousiast geweest over de brede insteek: ouderen én jongeren. ‘Maar het pad werd steeds smaller. Uiteindelijk ging het alleen nog maar over pensioenen. Iedereen die het waagde om het woord “breder” te gebruiken werd eruit geflikkerd.’

Vanaf januari 2014 hoeft Baay niet meer bestraald te worden. Klein verwacht dat zijn collega nu productiever wordt, maar ze komt maar langzaam op gang. Het is dan ook geen griepje dat ze achter de rug heeft. Bovendien kost het haar tijd om zich in te werken, ook al omdat ze jarenlang in Spanje heeft gewoond en daardoor opnieuw voeling moet krijgen met Nederland. Baay: ‘Ik ben geneigd alle ins en outs van een dos-

sier te willen weten. Kennis is macht. Op het moment dat je boven de stof staat, kun je het meest overtuigend je boodschap uitdragen. Er zijn Kamerleden die al jarenlang één of twee portefeuilles hebben en een specialisme hebben opgebouwd. Dat wil ik ook.' De vraag is alleen of ze zich dat kan permitteren: in een tweemansfractie moet je van meer markten thuis zijn. Baay boekt intussen toch enkele concrete resultaten. Zo wordt haar motie aangenomen die ervoor pleit de naam van het Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermis-handeling (AMHK) te veranderen. De naam dekt de lading onvoldoende en zorgt voor verwarring omdat ook ouderenmis-handeling er gemeld kan worden.

Klein verwijt Baay dat ze te weinig aan debatten deelneemt, te onzichtbaar is en dat vergeetachtigheid haar parten speelt. Hij vindt bovendien dat ze zich te veel focust op details en randzaken. 'We hadden geen grote fractie, we moesten het met zijn tweeën doen. Ik vond na een paar maanden dat ze haar maidenspeech moest houden. Zodat ik niet langer het enige gezicht van 50PLUS in de plenaire zaal zou zijn. Ze wilde niet, beriep zich op haar gezondheid en dat ze zich nog moest inwerken. Uiteindelijk heeft ze het wel gedaan, maar ze was er niet blij mee.' Baay: 'Natuurlijk was ik niet in topconditie. Maar ik had met Volksgezondheid, Welzijn en Sport de zwaarste portefeuille en heb bij de Wet maatschappelijke ondersteuning een amendement aangenomen gekregen. Dat was hem nog nooit gelukt.'

Ook de samenwerking tussen Klein en Nagel verloopt stroef. De voorzitter verwijt de fractieleider niet koersvast te zijn. Klein ergert zich op zijn beurt aan Nagels publiciteitsstunts, zoals een actie voor de grenspomphouders. Ook vindt hij dat hij hem te veel voor de voeten loopt en probeert hem op afstand te zetten. Klein is uit ander hout gesneden dan zijn voorganger. Die mopperde soms ook over Nagels interventies maar accepteerde ze uiteindelijk wel. Bestuurslid Maurice

Koopman: ‘Krol is een aimabele man, sociaal en communicatief sterk, maar hij heeft weinig ruggengraat. Hij was kneedbaar en waaide met alle winden mee. Nagel dicteerde hoe het moest en hij voerde dat op een charmante manier uit. Laat ik er eerlijk over zijn: dat kwam de partij soms goed van pas.’

Stoelpoten

Intussen zit Klein nog iets dwars. Hij heeft al vanaf het moment dat hij Krol opvolgde het gevoel dat Baay en Nagel aan zijn stoelpoten zagen omdat hij niet het stemmenkanon van het kaliber van zijn voorganger is en 50PLUS in de peilingen is weggezakt van bijna twintig naar vier tot vijf zetels. ‘Ze waren twee handen op één buik,’ blikt Klein terug. ‘Ze hadden maar één strategie: hoe kunnen we Krol zo snel mogelijk terugkrijgen?’

Baay zou niet weten hoe ze Klein uit de fractie hadden kunnen zetten als ze dat al zouden willen en ontkent dat daar plannen voor waren. ‘Nagel heeft het er met mij nooit over gehad. Klein heeft het mij ook nooit gevraagd. Ik weet wel dat Krol spijt had van zijn beslissing om te vertrekken en ik sluit niet uit dat Nagel wel zag dat met Klein de wereld niet werd gewonnen. In die zin kan ik me voorstellen dat Klein zich door hem bedreigd voelde. Ik kende Henk Krol ook wel, en ik zat niet bepaald te wachten op zijn terugkeer. Hij is charismatischer en makkelijker om mee om te gaan, maar ook hij heeft zijn streken. Je ruilt het een in voor het ander.’ Binnen de partij wordt de lezing van Baay bevestigd: Nagel was enthousiaster over Krol dan over Klein, maar van een bewuste strategie om hem te wippen was geen sprake.

Klein merkt hoe Baay wordt gesouffleerd door Nagel. ‘Hij belde haar twee of drie keer per dag, net zoals hij bij Krol had gedaan. Ze had vaak geen andere mening dan die van Nagel. Veel zaken die ze te berde bracht, bleken uit zijn koker te ko-

men.' Volgens toenmalig bestuurssecretaris Hylke ten Cate werd Baay inderdaad gesouffleerd door de partijoprichter. 'Ze had instructies nodig. Ze was een gedegen werkster en je kon van haar op aan. Ze werd niet voor niets gevraagd voor allerlei commissies en ze deed aan alle debatten mee. Maar ze was geen politiek zwaargewicht en het ontbrak haar aan een eigen visie.' Koopman is stellig en betitelt haar als een brekebeen. 'Ze functioneerde voor geen meter en voerde kritiekloos uit wat Nagel zei.'

Klein heeft het gevoel dat hij overal buiten gehouden wordt. Want: hoe minder hij opvalt, hoe glansrijker straks de rentree van Krol. 'Kreeg ik in het ledenblad een karig columnpje op pagina acht, terwijl er werd uitgepakt met een interview over twee pagina's met Martine Baay. Ze zetten me uit het campagne-team voor de Europese verkiezingen en hielden me weg van tv-optredens.'

De hete adem van zijn voorganger wordt steeds voelbaarder. Inmiddels is duidelijk dat Krol niet wordt vervolgd vanwege de pensioenaffaire bij de *Gay Krant* en hij heeft laten weten zich 'dolgraag' weer in te zetten voor de partij. Als de leden erom vragen natuurlijk. Een open sollicitatie, meent Klein, die met lede ogen aanziet hoe zijn voorganger langzaam weer salonfähig wordt binnen de partij. De voormalige partijleider is bovendien alweer politiek actief. Bij de verkiezingen in maart is hij in zijn woonplaats lijstduwer voor Ouderen Appèl Eindhoven. Critici beschouwen het als een marktonderzoek naar Krols populariteit. Die is blijkbaar onverminderd groot. Hij wordt met voorkeurstemmen in de Eindhovense gemeenteraad gekozen.

Ook binnen 50PLUS laat Krol steeds vaker zijn gezicht zien. Hij is sinds het begin van het jaar actief als persoonlijk medewerker van Toine Manders, die de 50PLUS-lijst voor de Europese verkiezingen aanvoert. Krol wordt bovendien lijstduwer op die lijst. Niemand die ertegen protesteert. Hij krijgt

applaus en bloemen op het partijcongres van april. Klein: 'Ik was er niet blij mee dat Henk als lijstduwer een soort running mate werd bij de Europese verkiezingen. De partijstrategie was helemaal gericht op een campagne rond de tandem Manders-Krol. Ze stonden samen op affiches en spandoeken, alsof de opgestapte politiek leider nog steeds het boegbeeld van de partij was.'

Klein vindt dat Krol nog steeds een integriteitsprobleem heeft en dat zijn terugkeer een risico voor de partij vormt. Krantenartikelen over 50PLUS refereren nog steeds aan zijn gesjoemel met pensioenpremies, terwijl de partij juist wil opkomen voor die spaarpot voor de oude dag. Bovendien komt er een onderzoek van het ministerie van Onderwijs naar Krols gebruik van subsidiegelden. Klein vindt hem te besmet om terug te keren in de politiek, laat staan in de Tweede Kamer. Eigenbelang speelt ook een rol. Hij ziet zijn eigen positie ondergraven worden door de aanwezigheid van Krol. 'Het hinderde me dat de oude partijleider erdoorheen fietste.'

Klein peinst er intussen niet over om plaats te maken voor Krol, die als nummer één op de kieslijst als eerste in aanmerking komt voor de zetel, mocht Klein of Baay vertrekken. Hij kiest daarom voor de vlucht voorwaarts, voor de aanval als beste verdediging. Al heeft het meer weg van een kamikazeactie. Klein wil de Europese verkiezingen op 22 mei niet verpesten voor zijn partij en wacht die af voor hij de bom laat barsten. Achteraf maakt het weinig uit: 50PLUS komt stemmen tekort voor een zetel.

Bye Baay?

Op dinsdag 27 mei staat Martine Baay aan het eind van de middag in haar werkkamer op het punt haar computer af te sluiten als de telefoon gaat. Jan Nagel aan de lijn. Of ze even

naar zijn kamer in het Eerste Kamergebouw wil komen. Omdat haar pas daar niet werkt, haalt hij haar op bij de ingang. Hij vertelt dat Norbert Klein op zijn kamer zit. 'Je moet niet meteen reageren,' waarschuwt hij, vooruitlopend op de mededeling die Klein gaat doen. 'Norbert heeft me net iets verteld,' zegt Nagel als ze met zijn drieën om de tafel zitten. Dan herhaalt Klein wat hij eerder tegen Nagel heeft gezegd. Dat hij wil dat Baay haar zetel opgeeft en de fractie verlaat. De mededeling komt voor haar volledig uit de lucht vallen. 'O,' is het enige wat ze kan uitbrengen. De stilte die erop volgt lijkt een eeuwigheid te duren. Dan mompelt Klein wat over dat het zo niet langer gaat, dat hij andere ideeën heeft. 'Je moet het maar op je ziekte gooien,' besluit hij.

Klein, terugblikkend: 'Ik heb toen voorgesteld dat Martine haar zetel zou opgeven. Dan kon Henk weer terugkomen. Dat laatste heb ik niet uitgesproken, maar dat zou het logische gevolg zijn.' Voor Baay voelt het als een overval. Niet eerder heeft de fractieleider openlijk gezinspeeld op haar vertrek en nu brengt hij het als een voldongen feit. Nagel stelt voor het even te laten bezinken en er een nachtje over te slapen. Dit geeft haar tot de volgende ochtend tien uur de tijd om zich te beraden.

Na afloop rijdt Baay met Nagel mee naar zijn huis in Hilversum. Daar wordt waarnemend partijvoorzitter Maurice Koopman gebeld, die om een uur of negen aanschuift. Ze bespreken verschillende scenario's en praten in op Baay. Nagel: 'Als jij eruit gaat, heeft hij alle ruimte en dat is een risico. Hij wil een kant op waar onze achterban niet op zit te wachten.' Koopman: 'Dan moet je door. Maar wil je dat wel?' Baay: 'Eigenlijk niet, maar anders heeft hij vrij spel.'

Een taxi brengt haar die avond naar huis. Ze vraagt de chauffeur haar de volgende ochtend op te pikken, want haar auto staat nog bij het station. Tot haar ergernis is de taxi de volgende ochtend te laat, waardoor ze pas rond halftien de

Tweede Kamer binnenstapt. Laat, maar nog altijd binnen de 'deadline' die ze gekregen heeft om zich te beraden. Eenmaal binnen treft ze Klein én alle medewerkers rond het koffiezet-apparaat op het secretariaat. Klein heeft ze net meegedeeld dat hij haar heeft gevraagd op te stappen. Er heerst een verslagen stemming, een van de medewerkers krijgt het te kwaad. 'Jullie weten het al,' concludeert Baay verbaasd, terwijl ze koffie pakt en naar haar kamer gaat. Even later komt Klein binnen. Of ze even kunnen praten. 'Er valt niets meer te praten,' antwoordt Baay, geïrriteerd dat hij niet als afgesproken tot tien uur heeft gewacht. 'Niet chic. Terwijl hij mijn beslissing niet wist, misschien was ik wel vrijwillig opgestapt.'

Baay neemt zich voor haar zetel mee te nemen en in de Kamer te blijven. Haar tijd bij 50PLUS zit erop, denkt ze. Maar dat is buiten Jan Nagel gerekend. Die houdt niet van voldongen feiten en heeft die ochtend de partijtop bijeengeroepen in het Eerste Kamergebouw voor hoor- en wederhoor. Nadat hij ze heeft bijgepraat over de ontstane situatie wordt Baay ontboden om haar kant van het verhaal te doen, vervolgens is Klein aan de beurt. Het is hem inmiddels duidelijk dat Baay niet bereid is vrijwillig afstand te doen van haar zetel. Het bestuur checkt Kleins klachten over Baay bij diverse betrokkenen, maar die geven vrijwel allemaal Baay gelijk. Ook Robert Bluemink wordt geraadpleegd, de derde bestuurder van de personeelsstichting. Bluemink kent beide kemphanen en heeft bovendien een-op-een kennismemaakt met alle personeelsleden. Hij laat er geen twijfel over bestaan wie naar zijn idee de problemen in de fractie veroorzaakt heeft. In zijn in eigen beheer geschreven boekje *Out of the box*, over zijn belevenissen bij 50PLUS, zal Klein Bluemink daarom achteraf betitelen als 'mol'.

Klein wacht de uitkomst van de beraadslagingen van het partijbestuur niet af en verstuurt het persbericht dat hij al in concept had klaarliggen en waarin hij Baay de wacht aan-

zegt. Zijn eenzijdige actie is tegen het zere been van het partijbestuur. Terwijl Klein het nieuws voor de televisiecamera's toelicht, vertelt de interviewer hem dat het partijbestuur inmiddels ook een persbericht heeft rondgestuurd. Ze hebben zojuist het vertrouwen in hem opgezegd en laten weten dat niet Baay, maar Klein uit de fractie wordt gezet. 'Oké,' probeert de zichtbaar overvallen Klein zijn gezicht in de plooi te houden, 'dit is een merkwaardige situatie.'

Toch is het de vraag of het voor hem echt als een verrassing komt. Er is al langer ontevredenheid over de eigenzinnige fractieleider: zijn eerdere uitglijder over de 'koerswijziging' is men binnen de partij nog niet vergeten. Bij de Europese verkiezingen was hij onzichtbaar. En als leidinggevende voor zijn medewerkers functioneerde hij volgens het bestuur onvoldoende, terwijl Baay het heel behoorlijk deed. Eerder al namen medewerkers ontslag omdat ze moeite hadden met de stijl van Klein. Dat de maandenlange ruzie het personeel niet in de koude kleren is gaan zitten, blijkt ook als op de maandag na de breuk vier van de vijf medewerkers zich ziek melden omdat ze de ellende niet meer aankunnen. 'Zijn stijl van leidinggeven werd als onaangenaam ervaren,' verwoordt het partijjaarverslag het dat jaar diplomatiek.

Volgens Klein was hij slechts 'inhoudelijk sturend'. Hij snapt dat dit voor sommige medewerkers 'wennen' was. Bij de kritiek op zijn leiderschapsstijl was volgens hem sprake van *framing*, bedoeld om hem weg te zetten. 'Er was veel gebeurd en dat had zijn weerslag. Medewerker Simon Geleijnse was compleet van slag na het vertrek van Henk. De combinatie van persvoorlichter en ambtelijk secretaris werd te zwaar voor hem, hij zat er helemaal door. Ik heb toen een nieuwe persvoorlichter aangetrokken, Josine Boven. Dat vond Martine Baay geen goede keuze. Ik zocht medewerkers die mijn inhoudelijke koers deelden.' Geleijnse ontkent niet dat hij van slag was door het vertrek van Krol, maar dat het woord-

voerderschap naar Boven ging, kwam niet doordat hij het niet meer aankon.

De reden dat Geleijnse in maart 2014 zijn biezen pakt en een baan bij vervoersmaatschappij HTM accepteert, is een andere. 'Met Norbert was niet te werken. Hij werd natuurlijk ook overvallen door het vertrek van Henk, dus ik neem hem dat op zich niet kwalijk. Inhoudelijk was hij een uitstekend Kamerlid, maar de rol van boegbeeld paste hem niet. Hij stond onder druk en kwam in een soort spagaat. Hij gedroeg zich niet prettig als fractievoorzitter en leider, wilde van alles veranderen. De sfeer veranderde en er ontstond chaos. Ik heb hem erop aangesproken, maar er was geen beweging in te krijgen. Hij kaatste de bal terug: ik zou het allemaal niet begrijpen.'

'Stand by your woman, Norbert!'

Niet alleen de sympathie van de partij, ook die van de pers ligt vooral bij Baay. *Vrij Nederland* beschrijft Klein als een leider die opkomt voor ouderen en zieken, maar er geen been in ziet een zieke oudere te lozen. Terwijl hij het aanzien van de partij een dienst had bewezen als hij Baay koste wat kost was blijven steunen. 'Persconferentie, vochtige ogen, bibberende stem, een kneepje in haar hand: succes verzekerd. *Stand by your woman*, Norbert!' Ook Baay zelf meent dat Klein zich misrekend heeft. 'Hij dacht: Baay is ziek, zwak en misselijk. Ze heeft geen enkele politieke ervaring en ik heb al twaalf jaar in de Staten gezeten. Die kan ik prima aan. Kat in het bakkie, laat maar komen. Het was ook een spelletje van hem: hoe ver kan ik Martine pushen? Hij heeft lang gedacht dat ik zou bezwijken, ook door zijn manier van doen. Hij heeft het dom gespeeld, hij had mij gewoon moeten inpalmen.' Tot Baays ergernis brengt Klein bij de breuk ook het nieuws over haar ziekte naar buiten. Op medelijden zit ze niet te wachten, daar-

om heeft ze er zelf nooit ruchtbaarheid aan gegeven. Collega's zijn verbaasd als ze erover horen. Dat ze er nooit wat van gemerkt hebben, bevestigt voor Baay dat haar werk er blijkbaar niet onder geleden heeft. Dat vooraanstaande Kamerleden als Pieter Omtzigt samen met haar optrekken in dossiers, ziet ze ook als een bevestiging daarvan.

Het partijbestuur wil dat Klein zijn zetel teruggeeft aan de partij, maar die peinst er niet over. 'Ik ben nog steeds lid van 50PLUS en wil de partij dienen. Ze kunnen mij niet royeren!' Volgens de reglementen van de Tweede Kamer blijft hij inderdaad formeel fractievoorzitter. 'Voor de Kamer is hij nu de enige woordvoerder van 50PLUS; voor de partij is zij het. En in de coulissen popelt Henk Krol om het van één van de twee over te nemen,' analyseert *NRC Handelsblad*.

Omdat geen van beiden van wijken wil weten, buigt het presidium van de Tweede Kamer zich over de uitzonderlijke kwestie en verzint een list. Besloten wordt dat er twee 50PLUS-fracties zijn: 50PLUS/Baay-Timmerman en 50PLUS/Klein. Helemaal uniek is de situatie niet, al moeten we even terug in de geschiedenis voor een vergelijkbaar geval: eind jaren zestig viel de Boerenpartij na onmin uiteen in een Groep-Koekoek en een Groep-Harmsen.

In de media bijt Klein na de breuk van zich af en hekelt 'Nagelsjenko' die met zijn 'Oekraïense methodes' met veel 'dwang en drang' mensen wegwerkt. Het partijbestuur onderzoekt intussen de mogelijkheid om Klein te royeren, maar deze houdt de eer aan zichzelf door in juni zijn lidmaatschap op te zeggen. Opmerkelijk genoeg gaat hij desondanks door onder de naam 50PLUS/Klein. 'Deze aanduiding staat geheel los van het lidmaatschap van 50PLUS,' beweert hij op zijn website. 'Ik ga door met het werk waar ik mijn handtekening onder heb gezet: het verkiezingsprogramma van 50PLUS.' Hij beroept zich in de media op zijn goede samenwerking met senator De Lange die, evenmin als Klein zelf, nog 50PLUS-lid

is. Aangezien ze zich met dezelfde kwesties bezighouden, beloven ze elkaar op de hoogte te houden van wat er in de Eerste en Tweede Kamer speelt.

Door de interne ruzie keldert de partij verder in de peilingen en houdt slechts één zetel over. Om het tij te keren organiseert de partij voor tekst en uitleg een extra ledenvergadering op 14 juni. 'Theater 50PLUS: Klein af, Krol op' kopt *de Volkskrant* over het 'merkwaardige toneelstuk' dat die middag wordt opgevoerd en waarvoor *De Duiveluitdrijving* volgens de krant een passende titel zou zijn. Hoofdrolespeler Norbert Klein schittert tijdens de voorstelling door afwezigheid. Voor hem is duidelijk dat er geen gesprek meer mogelijk is. Op de planken wel negen grijze mannen op een rij, achter een lange tafel met een donkerblauw kleed erop en drie bloemstukken ervoor. *De Volkskrant* ziet 'een tribunaal dat is aangesteld om duidelijk te maken dat het bestuur eensgezind is'.

'Wij hebben besloten om zo min mogelijk met stront te gooien,' belooft partijvoorzitter John Struijlaard bij aanvang van het ingelaste congres. Maar hij wil toch even kwijt dat Klein als een despoot regeerde over fractie en medewerkers. Persoonlijk heeft hij hem dit niet meegedeeld, het exitgesprek met Klein had hij overgelaten aan zijn secretaris Hylke ten Cate.

Henk Krol sluit zich met een oneliner aan bij het kritische koor dat eist dat Klein zijn zetel inlevert. 'Als hij een klein beetje fatsoen heeft in zijn donder, geeft hij zijn zetel op. Norbert zit daar niet voor 50PLUS, maar voor 50pluche.' Martine Baay, in de vurige bijdragen meermaals verhaspeld tot 'Martine Bijl', krijgt als slachtoffer alle steun. Maar de aangenomen moties en oproepen brengen de afwezige Klein niet op andere gedachten. In het Kamergebouw krijgt hij een andere werkplek en in de plenaire zaal hoeft hij niet meer naast zijn voormalige fractiegenote te zitten. De twee spreken elkaar nooit meer.

In het moddergevecht met zijn partij, vestigt Klein de

aandacht op de gulle gift van de Haagse multimiljonair Chris Thünnessen. Deze heeft 25.000 euro bijgedragen aan de Europese campagne. Thünnessen is een goede bekende van Baay en net als Nagel voorstander van de terugkeer van Krol, suggereert Klein. Eén en één is twee.

Thünnessen en Baay hebben inderdaad al jaren contact. Ze leerden elkaar kennen in Marbella, waar Baay tien jaar lang woonde met haar man en waar Thünnessen een appartement heeft. Baay is goed bevriend met zijn vrouw, die benadrukt volledig buiten de donatie te staan. Thünnessen was liever anoniem gebleven, maar wil zijn gebaar desgevraagd toch in de krant toelichten. ‘Ik heb Nagel op zijn verzoek weer eens opgezocht, in zijn kantoortje in de Eerste Kamer. Ik zag meteen: die hebben geld nodig. Wat een oude troep was het daar: een klein, stoffig kamertje, de gordijnen hingen scheef. Nagel legde me uit dat het nu eerst om de Europese campagne ging.’ De gulle gever zegt dat hij geen voorwaarde heeft gesteld aan zijn donatie. ‘Ik geef alleen graag mijn adviezen, als ondernemer, in het belang van de Nederlandse economie. Het kabinetsbeleid voor de arbeidsmarkt en met die verhuurdersheffing is namelijk dom en onverstandig.’ Net als destijds bij Fortuyn en Verdonk, die hij ook financieel steunde, zocht hij naar een partij die haar nek durft uit te steken.

NRC wijst erop dat Martine Baay eerder in 2014 openlijk een juridische actie van de Nederlandse vastgoedsector tegen vvd-minister Stef Blok (Wonen) steunde. Een aantal bedrijven, waaronder Metterwoon van Thünnessen, had een kort geding aangespannen om de omstreden verhuurdersheffing ongedaan te maken. Baay bezocht de zitting op 9 april en wijdde er een Twitterbericht aan. ‘50PLUS was altijd al tegen die verhuurdersheffing,’ verklaart ze achteraf. Ook in de jaren die volgen, is Thünnessen een gulle gever. In 2015 en 2016 stort hij een ton en in 2017 maakt hij 150.000 euro over. Dat brengt het totaal op 375.000 euro.

Krol keert terug

Het Kamerreces breekt aan. Op 12 augustus 2014 reist Martine Baay naar haar huis in Marbella. Daar aangekomen, stort ze in. Vanuit haar verantwoordelijkheidsgevoel naar de partij heeft ze het maanden volgehouden op wilskracht en adrenalinie. In plaats van naar het strand gaat ze naar het ziekenhuis. Doordat haar afweer het heeft laten afweten, blijkt ze overal ontstekingen te hebben. Ze vliegt terug naar Nederland en gaat gelijk door naar haar oncoloog. Die heeft haar medische gegevens uit Spanje doorgekregen. De kanker is niet terug, maar nu haar immuunsysteem platligt is de kans dat dit alsnog gebeurt groot. Er volgt een indringend gesprek. 'Als jij in september teruggaat naar de Kamer, kan het zomaar zijn dat ik over drie maanden niets meer voor je kan doen.' Dit is het haar niet waard, besluit ze. Op 5 september informeert ze het partijbestuur dat ze na het reces niet aan het werk gaat. Ze is er niet best aan toe als ze de mededeling doet, maakt een aangeslagen indruk maar gaat er voor zichzelf van uit dat haar afwezigheid tijdelijk is. 'Ik dacht: binnen paar maanden ben ik weer boven Jan. Ik had nog niet door hoe ik mezelf had uitgeput.'

Baays ziekteverlof maakt de weg vrij voor een terugkeer van Krol. Niet op de plek van Norbert Klein, zoals die vreesde, maar op die van Baay. Aangezien Krol op nummer 1 op de lijst stond, zal de Kiesraad hem als eerste benaderen. Nagel: 'Er lagen inmiddels rechterlijke uitspraken die hem vrijpleiten. Door hem terug te halen konden we electoraal terugkomen.' Hoofdbestuur en de voorzitters van de provinciale afdelingen worden op een vrijdag bijeengeroepen in het NH-hotel naast de Jaarbeurs in Utrecht. Onder hen is brede steun om een beroep te doen op Krol. Nagel laat er geen gras over groeien en belt hem ter plekke op. 'Henk, ik moet je spreken,

kun je naar Utrecht komen?’ ‘Wanneer?’ vraagt Krol, die niet weet van Baays vertrek. ‘Je moet nu direct in de auto stappen.’

‘Ik ben bang dat hij me wil vragen als lijsttrekker voor de Statenverkiezingen in Brabant,’ zegt Krol tegen zijn partner Aldo Koning. ‘Dat ga ik echt niet doen.’ Hij spoedt zich naar Utrecht en wacht op de afgesproken plek in het Jaarbeursgebouw. Even later stappen Nagel en Koopman door de draaideur binnen. Krol wil hun voor zijn en neemt het woord. ‘Jan, je weet dat ik alles voor je wil doen, maar één ding ga ik niet doen. Ik doe niet mee met Provinciale Staten.’

‘Al het andere wel?’

‘Jazeker.’

‘Nou, dat is mooi, want we willen je iets anders vragen,’ zegt Nagel met een brede glimlach op zijn gezicht. ‘Martine gaat ermee stoppen en we willen dat jij haar opvolgt.’

‘Je overvalt me. Na wat ik allemaal heb meegemaakt... Dat moet ik eerst overleggen met Aldo.’

‘Tuurlijk, logisch,’ reageren Nagel en Koopman begripvol.

‘Ik zal er dit weekend over nadenken en laat het jullie maandag weten,’ zegt Krol. Maar daar wil Nagel niet op wachten. ‘We willen het nu weten.’

‘Kom nou, ik moet op zijn minst met thuis overleggen.’

‘Je hebt een kwartier. Ga maar bellen.’

Krol spoedt zich naar de toiletten bij de Jaarbeursgarde-robe om ongestoord te kunnen bellen. Aldo heeft het blijkbaar druk in de kapsalon, want pas na drie pogingen krijgt hij hem aan de lijn. ‘Als je het wil, moet je het doen,’ luidt zijn advies. Krol wil wel. Hij heeft immers al spijt van zijn overhaaste vertrek uit politiek Den Haag sinds de dag dat hij daartoe besloot. Als hij het toilet uit loopt naar Nagel en Koopman, die op een bankje zitten te wachten, spreekt een van de garderobedames hem aan: ‘Meneer Krol, u moet terug naar Den Haag, hoor!’ Zijn ze door Nagel ingefluisterd? ‘Ik weet niet of het doorgestoken kaart was, maar het was wel erg toevallig.’

Krol laat weten dat hij akkoord is en wil huiswaarts keren om het te laten bezinken. 'Nee,' zegt Nagel, 'dit gaat natuurlijk lekken. We gaan dit meteen naar buiten presenteren, meteen in de aanval. We moeten nu naar Den Haag, want over een uur is er een zaal in Nieuwspoort gehuurd voor een persconferentie.' Als Krol in het Haagse perscentrum aankomt, zitten de journalisten al op hem te wachten. 'Typisch Nagel. Aan de ene kant afschuwelijk, aan de andere kant kan ik er ook niet kwaad over worden en bewonder ik het zeer, want het toont zijn gedrevenheid.'

Op 10 september maakt Henk Krol zijn rentree in de Tweede Kamer. Hij benadrukt dat zijn terugkeer hem ook maar is overkomen en in principe tijdelijk is, maar de parlementaire pers twijfelt daar openlijk aan. Niet alleen vanwege de gezondheid van Baay, maar ook omdat Krol een grotere stemmentrekker is. Krol is als ingewerkt Kamerlid de beste vervanger voor Baay, benadrukt de partijtopy. Een opvolger die meteen uit de startblokken kan komen komt goed van pas, want de Algemene Beschouwingen staan voor de deur. En de pensioenkwestie die bijna een jaar eerder aanleiding was voor zijn vertrek? 'Wij zijn niet naïef,' zegt vicevoorzitter Maurice Koopman tegen *de Volkskrant*. 'Maar met het niet betalen van pensioenpremie van de werknemers van de *Gay Krant* was niet veel meer aan de hand dan dat de baas van een bedrijf zegt: of we leveren allemaal wat in of we gaan failliet. Er is niet iets crimineels gebeurd.' Krol sluit zich daarbij aan en legt uit dat hij achteraf te snel politieke conclusies heeft getrokken. 'Iedereen bij de *Gay Krant* heeft zijn pensioen ook weer teruggekregen. Ik heb destijds de slechte beeldvorming alleen maar versterkt door terug te treden, zo zonder overleg. Dat was onverstandig van mij.'

Toch is zijn blazen nog niet helemaal gezuiverd. Verschillende kwesties uit zijn *Gay Krant*-verleden achtervolgen hem nog. Zoals de tonnen subsidie die het blad van het ministerie

van Onderwijs kreeg toegezegd voor een digitale ontmoetingsplek voor jongeren, maar die deels aan andere activiteiten zijn uitgegeven. Krol is nog niet goed en wel begonnen of een nieuwe affaire is al in de maak. Weer draait het om subsidies. *NRC Handelsblad* meldt op 22 oktober 2014 dat hij vier jaar eerder als *Gay Krant*-hoofdredacteur 19.500 euro subsidie kreeg voor een onderzoek dat nooit werd uitgevoerd.

Veel leden halen hun wenkbrauwen op. Krol mag dan een stemmenkanon zijn, maar is de loop van dat kanon op dit moment niet op de partij zelf gericht? Tijdens de algemene ledenvergadering in november probeert voorzitter Struijlaard hen gerust te stellen over het 'mediaoffensief' tegen de partijleider. Mochten er aantoonbare bewijzen op tafel komen dat Krol rond subsidies 'hele, hele, hele stoute dingen' heeft gedaan, dan vliegt hij eruit bij 5OPLUS. De voorzitter neemt het voor hem op en stelt dat de verdachtmakingen tegenstanders goed uitkomen om 5OPLUS 'te beschadigen en af te leiden van de zaken en idealen waar wij voor staan'.

Krol is in het bijzonder Nagel dankbaar voor zijn onvoorwaardelijke vertrouwen en steun. 'Ik stond bij hem in het krijt. Hij was mijn grootste verdediger. Alle bewijsstukken waaruit bleek dat ik niets misdaan had, had Jan in zijn tas zitten. Maar toen ik terugkwam in de Kamer maakte Jan daar een beetje misbruik van door te zeggen: "Ik heb altijd achter je gestaan. Je laat me nu niet vallen, hè? Je bent dankzij mij teruggekomen in de Kamer." Dankzij jou? Je hebt mij gevraagd en ik heb ja gezegd. Ik heb er niet om gevraagd.'

Met de terugkeer van Krol, keert ook ambtelijk secretaris Simon Geleijnse terug. De politiek bleef trekken en met Krol had hij altijd goed kunnen samenwerken. Geleijnse neemt hem wel kwalijk dat hij als een dief in de nacht vertrok na het pensioenartikel in *de Volkskrant*. 'Eén ding, Henk: dit flik je me nooit meer.' Krol belooft beterschap. Een belofte die hij een aantal jaren later zal verbreken.

Was de verdeling in twee 50PLUS-fracties al merkwaardig, het wordt nog gekker nu eenmansfractie Krol noodgedwongen onder de vlag '50PLUS/Baay-Timmerman' in de Kamer zit. Hij heeft niets tegen Klein en is graag bereid de breuk te lijmen, maar daar wil Nagel niets van weten, waarop hij ervan afziet. Dat betekent dat Krol er alleen voor blijft staan en soms van het ene naar het andere debat vliegt zonder voldoende tijd te hebben gehad om te lezen wat zijn medewerkers voor hem hebben voorbereid.

In november doet Norbert Klein afstand van de naam 50PLUS en komt er aan de vreemde vertoning een einde. Klein: 'Ik hoopte tegen beter weten in dat ik weer in genade aangenomen zou worden in de partij. Toen duidelijk was dat dat niet ging gebeuren, heb ik de naam losgelaten.' Maar niet nadat hij met Krol en de Kamervoorzitter afspraken heeft gemaakt over de verdeling van de ambtelijke ondersteuning en de spreektijd.

Hoe kijkt Klein zes jaar later terug op de hele affaire? Zijn collega Baay uit de fractie zetten was een 'paardenmiddel', geeft hij toe. 'Maar we hadden het maanden op andere manieren geprobeerd. Had ik meer moeten slikken? De druk om Krol terug te krijgen was groot, dat is achteraf wel gebleken.' Hij had er natuurlijk ook meteen voor kunnen kiezen om op eigen titel verder te gaan. Maar: 'Ik was door 50PLUS-kiezers gekozen en voelde me verantwoordelijk voor het uitvoeren van het verkiezingsprogramma. En er waren mensen in de partij die me bleven steunen.'

Zij die, zoals Klein, inschatten dat Krols terugkeer niet tijdelijk is, krijgen gelijk. In december bericht de partij dat Baay definitief niet terugkeert in de Kamer. Haar herstel verloopt voorspoedig, maar artsen zouden haar toch afgeraden hebben weer volledig aan de slag te gaan. 'Ik had een check-up gehad. Ik voelde me wel beter, maar was nog lang niet de oude. Ik wilde niet als ziek, zwak en misselijk te boek staan en wilde

ook kunnen sporten, ergens naartoe gaan.’ Het aanbod van Kamervoorzitter Anouchka van Miltenburg om haar ziekteverlof te verlengen, slaat ze af. Het is een besluit dat Baay zelf neemt, zonder de partijtop mee te nemen in haar afwegingen. ‘Ik wist dat ik ook een paar maanden later nog niet topfit zou zijn en wilde voorkomen dat onduidelijkheid over mijn terugkeer bleef bestaan. Om voor mezelf rust te creëren heb ik de knoop doorgehakt en ben definitief gestopt. Ik wist dat het fractievoorzitterschap in goede handen was. Voor de partij vond ik het ook beter dat ons stemmenkanon doorging. Ik heb het hem op een zilveren blaadje aangeboden.’

Volgens Koopman ging de partijtop er van meet af aan van uit dat de ‘tijdelijke’ terugkeer van Krol permanent zou zijn, ook al deden ze het anders voorkomen. ‘Het zal *window dressing* geweest zijn. Ik weet niet of er druk op Baay is uitgeoefend om weg te blijven. Het kan best zijn dat Nagel, die zeer vertrouwelijk met haar is, er met haar over heeft gesproken.’ Volgens Nagel is er nooit sprake van geweest dat ze terug zou komen. ‘Bij haar behandeling was belangrijk: niet te veel stress. Kamerwerk is zwaar, zeker in je eentje. Dus dat was buiten de orde. Bovendien hadden we maar één zetel en dan had Henk, met wie we weer electoraat aan het opbouwen waren, weer op moeten stappen. Dergelijk jojogedoe kun je politiek niet verkopen.’

De definitieve terugkeer van Krol als uithangbord van de partij is door alle affaires niet zonder risico, beseft de partijtop. De peilingen bevestigen de noodzaak voor verbetering. Twee maanden na zijn comeback staat de partij nog op een schamele twee zetels. De ledenaantallen van de partij hebben minder te lijden van de affaire. Sterker: 2014 blijkt achteraf een topjaar, het enige waarin de tienduizend-ledengrens overschreden wordt.

Om de risico’s zo veel mogelijk te beperken, wordt besloten dat de op zich toch mediagenieke Krol mediatraining behoeft.

Een team van vijf deskundigen zal hem bijstaan met advies. ‘Henks mediaoptreden moet beter,’ stelt voorzitter Struiflaard. ‘We willen hem meer horen over de juiste onderwerpen.’ De adviseurs moeten hem behoeden voor recente uitglijders zoals de deelname aan de tv-show *Ranking the Stars*, waarin bekende Nederlanders elkaar *roasten*. Presentator Paul de Leeuw maakte hem hierin uit voor beroepsfraudeur en oplichter. Krol lachte er hartelijk om. Hij beseft dat niet al zijn media-optredens even slim waren en belooft geen spelshows meer te doen, ‘alleen nog interviews over de inhoud’.

Krols joviale uitstraling is zijn kracht en zijn zwakte. Het levert hem veel goodwill op, maar soms keert de overmaat aan luchtigheid zich tegen hem. De attente allemansvriend feliciteert zijn volgers op Facebook steevast met hun verjaardag. In november 2015 valt schrijver Joost Zwagerman die eer te beurt. ‘Van harte Joost. De beste wensen.’ Een pijnlijke vergissing: de schrijver heeft twee maanden eerder een einde aan zijn leven gemaakt. Een week later gaat Krol opnieuw de fout in als hij de kort daarvoor overleden horecaondernemer Chris van den Berg feliciteert. ‘Maak van deze eerste koude maandag van dit seizoen een leuke, feestelijke, onvergetelijke en vooral gezellige verjaardag.’ Voor talkshow *RTL Late Night* is de laatste uitglijder aanleiding om Krol die avond in de uitzending aan een quiz te onderwerpen. Hij krijgt foto’s van levende én overleden bekende Nederlanders te zien. Aan hem de keuze of hij ze mag feliciteren of niet. Hij doorstaat de proef glansrijk.

Intussen heeft Krol het noeste handwerk in de Kamer weer opgepakt. Hij buigt zich over een kwestie die door het gebruikte jargon technisch oogt maar niettemin van politieke betekenis is. Na veel lobbywerk wordt zijn motie over koopkrachtontwikkeling van ouderen op basis van ‘geboortecohortbenadering’ door een meerderheid van de Kamer ondersteund. Met deze drie-keer-woordwaardeterm pleit hij

voor een andere berekening van de koopkracht van ouderen. Het kabinet vergelijkt in haar cijfers een vijftientigjarige nu met een vijftientigjarige van tien jaar geleden. Maar die vergelijking is niet eerlijk, meent hij. Om de werkelijke, in het dagelijks leven ervaren koopkrachtdaling in beeld te brengen moet een vijftientigjarige vergeleken worden met zichzelf, met de vijfenzeventigjarige van tien jaar geleden dus. Uit deze rekenmethode zal volgen dat de ouderen er als groep relatief het meest op achteruit zijn gegaan.

Bij de Provinciale Statenverkiezingen op 18 maart 2015 haalt 50PLUS veertien zetels in elf provincies (in Groningen komt de partij net tekort voor een zetel), vijf meer dan in 2011. Hierdoor is er dit keer geen slimmigheidje nodig voor een tweede zetel in de Eerste Kamer. Jan Nagel prolongeert zijn plek in de senaat en de tweede zetel wordt bezet door Martin van Rooijen. Deze zeventiger heeft al een imposante politieke carrière achter de rug, al is dat even geleden. In 1973 werd hij voor de KVP (later opgegaan in het CDA) staatssecretaris in het kabinet-Den Uyl. Van 1977 tot 1980 zat hij in de Tweede Kamer, waarna hij naar het bedrijfsleven vertrok. Het CDA had hem vanwege zijn gevorderde leeftijd geen plek op de kandidatenlijst voor de Eerste Kamer gegund. Nagel, die aan het begin van het jaar geveld was door een acute bacteriële hersenvliesontsteking, had het doktersvoorschrift van ‘absolute rust’ aan zijn laars gelapt en hem vanuit het ziekenhuis gebeld om hem over te halen bij 50PLUS op de lijst te komen.

Ook bij de Waterschapsverkiezingen, tegelijk gehouden met die voor Provinciale Staten, doet 50PLUS het goed. De partij doet mee in bijna alle waterschappen en weet de deelname nagenoeg overal te verzilveren, wat het totaal op drieëntwintig zetels in achttien waterschapsbesturen brengt.